

'WIE ZIJN WEG ZOEKT VIA TRIAL AND ERROR KOMT VEEL VERDER'

naar een oudere collega. 'Dit is Ed,' zei hij. 'Kijk maar eens heel goed naar hem. Ed verdiende 7 miljoen dollar in 7 jaar en verloor het in 7 seconden.'

Het is de bankensector in het klein, volgens Taleb. Banken verloren in de kredietcrisis 4,7 triljoen dollar. Dat is volgens hem meer dan alle bankwinsten uit de historie bij elkaar.

Taleb verdiende fors in de crisis door zijn denkbeelden om te zetten in daden. Hij speculeerde met eigen geld op een ineenstorting van het bancaire systeem en verdiende er tientallen miljoenen mee. Niet dat hij het geld nodig had, de beurskrach van 1987 maakte hem financieel onafhankelijk door te speculeren met putopties. "Fuck you money" noemt hij dat. Jarenlang had hij gewaarschuwd voor een dergelijke financiële ramp, maar vrijwel niemand wilde luisteren.

FRAGIEL

Het is de continue paradox die Taleb aankleeft. Aan de ene kant is er de aandacht voor de impact van onwaarschijnlijke gebeurtenissen die alleen achteraf te voorspellen zijn, aan de andere kant is er de verkondiger van dit credo die zegt dat voorspellen geen zin heeft, maar

wereldroem vergaarde door crisis op crisis juist aan te kondigen.

De oud-hedgefondsmanager verliest zijn beheersing als hij met deze schijnbare tegenstrijd wordt geconfronteerd. "Ik heb de crisis niet voorspeld, ik heb alleen gezegd dat de rillingen over mijn rug liepen toen ik keek naar de fragiliteit van het financiële systeem". Extreme omstandigheden voorspellen heeft geen zin, het is veel eenvoudiger om te proberen in te schatten hoe die omstandigheden zaken kunnen beschadigen en hoe er valt te anticiperen en misschien te profiteren van extreme schokken. Kwetsbaarheden detecteren is veel makkelijker dan gebeurtenissen voorspellen. Daarover gaat zijn laatste boek *Antifragiel* dat dit jaar is verschenen.

Antifragiel is een door Taleb verzonden term die geen synoniemen kent. Tijdens zijn lezing in Amsterdam probeert de selfmade filosoof de term invoelbaar te maken.

Op een groot scherm verschijnt een foto van een porseleinen theekopje. "De belangrijkste eigenschap van fragiliteit is dat naarmate de intensiteit van een schok toeneemt de schade groter wordt. Bij duizend lichte tikjes op een kopje gebeurt er niets, maar bij een hardere klap spat dit uit elkaar."

Als voorbeeld van "antifragiel" verwijst Taleb naar de horeca in zijn woonplaats. In New York gaan iedere dag restaurants over de kop. Een persoonlijk drama, maar de rest van de

samenleving heeft hier geen last van.

In zekere zin wordt het restaurantsysteem zelfs sterker of slimmer bij schokken. Een ondernemer zal niet snel een restaurant openen op een plek waar zijn voorgangers niet slaagden. Het systeem is antifragiel: het profiteert van verscheidenheid, vluchtigheid en breekbaarheid.

"Je kunt beter antifragiel zijn dan slim. Kennis geeft mensen een kleine voorsprong, wie zijn weg zoekt via *trial and error* komt veel verder."

"De VS en de UK hebben een fantastische historie van risico nemen en proefondervindelijk bezig zijn, zonder schaamte als dingen mislukten. Nu is dit alleen nog in Silicon Valley zo."

Dat is volgens de Amerikaanse Libanees voor een deel te wijten aan de wetenschappelijke wereld. "Veel mensen denken dat wetenschap tot technologie leidt en technologie tot toepassingen. In 95 procent van de gevallen is het precies andersom. Begrijp me goed, ik ben niet tegen onderwijs, maar tegen theoretisch onderwijs. Wetenschap heeft niets te maken met kennis, maar met erkennen dat je

niet alles weet."

Kennis en technologie komen volgens Taleb vrijwel zonder uitzondering voort uit trial en error – hij noemt dit "tinkering" – en is nooit van boven opgelegd door wetenschappers. Universiteiten denken van wel. Ze blijven roepen dat ze de wereld vooruithelpen. In public relations zijn ze goed, inderdaad, en in het claimen van andermans verworvenheden. Steve Jobs, Bill Gates en Mark Zuckerberg hebben allemaal de universiteit niet afge maakt."

KLEIN IS FIJN

Naast sterker worden door vallen en opstaan, pleit Taleb voor grotere weerbaarheid door klein te denken. Een organisatie of maatschappij is volgens Taleb veel robuuster als die bestaat uit een fijnmazig, van onderop opererend systeem. "Een olifant is metabolisch gezien veel efficiënter dan een muis. Maar een olifant breekt gemakkelijk een been terwijl je een muis uit het raam kunt gooien zonder het beestje pijn te doen."

"Wat is de meest succesvolle organisatie ter wereld? De katho-

WIE IS

Nassim Nicholas Taleb?

Nassim Taleb (1960) ontvluchtte zijn geboorteland Libanon na uitbraak van de burgeroorlog in 1975. Na studies in Parijs en de VS was hij actief als optiehandelaar, hedgefondsmanager, hoogleraar en auteur van populair-wetenschappelijke boeken. *De Zwarte Zwaan* uit 2007, waarin hij waarschuwde voor de fragiliteit van het bankensysteem en onjuiste risicomodellen, betekende

de grote doorbraak voor Taleb. *The Sunday Times* noemde het een van de meest invloedrijke boeken sinds de Tweede Wereldoorlog. De zelfbenoemde filosoof wijdt zijn leven aan problemen die samenhangen met willekeur, kansen en onzekerheid. Ook adviseert hij het IMF over het inrichten van een samenleving die bestendig is tegen zwarte zwanen.